

Ekonomové varují, že inflační spirála se již roztočila a zasáhnout tak nemůže ani končící premiér Andrej Babiš ani případná nová vláda

- CZ24 News | 13. října 2021

ČESKO: Prudce rostoucí inflace už není překvapením. Naopak je něčím, s čím se budeme potýkat i více než rok a půl. Právě za tu dobu začnou reálně dopadat inflační opatření namířené z České národní banky. Ekonomové varují, že inflační spirála se již roztočila a zasáhnout tak nemůže ani končící premiér Andrej Babiš ani případná nová vláda v čele s Petrem Fialou.

Po koronavirové pandemii, kdy lidé ve velkém nepřicházeli o práci a stát je za nepracování dotoval, přichází velké vystřízlivění. Prudce totiž rostou ceny prakticky napříč segmenty. Znamená to jediné, tedy že život se začíná všem prodražovat. Dokazují to čísla ze září, kdy se jednalo o třetí měsíc v řadě s prudkým růstem inflace. Růst spotřebitelských cen se tak nyní dostal na 4,9 procenta, přičemž odhady o tomto čísle hovořily až s koncem letošního roku.

Zdražuje přitom většina položek. Vyšší jsou náklady na vlastní bydlení, tabák, automobily, oblečení, jídlo v restauracích nebo nábytek. Lidé také mohou sledovat prudký růst ceny pohonných hmot, kdy se benzin Natural 95 prodával v průměru 35 korun za litr. Za jediný týden vzrostla o korunu i cena nafty, kdy v se v průměru prodávala za 33,56 korun. Při nejhorších scénářích se cena benzínu může vyplhat ke 40 korunám.

Se současnou inflací si však neporadí ani končící premiér Andrej Babiš, ani nová vláda, která vzejde z víkendových voleb. Inflace je totiž už tak roztočená, že vládnoucí strany s ní můžou udělat jen minimum. „Mohla by se například snižovat DPH. Než by se však tento krok projevil, tak by to nějaký čas trvalo. Snižování DPH je však mimořádná věc a neměla by být používána pravidelně pro boj s inflací,“ řekl hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda.

Podle něj je na boj s inflací určená centrální banka, která má nástroje, jak ji krotit. Každý krok je ale vidět až v delším časovém horizontu. „Pro boj s inflací tu je centrální banka, která však bojuje s inflací, která bude za rok až rok a půl ode dneška. Ona také nemá příliš možností ovlivnit současnou inflaci, která nás čeká nyní a která bude až sedmiprocentní do konce roku,“ dodal Kovanda.

Nová vláda po Andreji Babišovi může s rostoucí inflací bojovat také tím, že například dočasně sníží DPH na energie. Elektřina totiž meziměsíčně vzrostla o 1,1 procenta a imputované nájemné, tedy náklady na pořízení a údržbu bytu, zrychlilo na deset procent. Podle Kovandy tak je spíše na řadě scénář, kdy vláda vysokou inflaci zdědí, protože je z větší části dovezená ze zahraničí. „Závisí na velké spoustě faktorů, tedy například jak funguje čínská ekonomika, kolik je peněz v oběhu nebo kolik natiskla peněz evropská centrální banka. Čeští politici mají velmi omezené možnosti. Nečekejme, že by jejich vlivem došlo k výraznějšímu snížení,“ dodal Kovanda.

S jistotou lze ale říci, že končí doba, kdy ministr či ministryně financí by lobbowała za nezvyšování základních úrokových sazeb od centrální banky. Právě přesně to vyžadovala ministryně financí Alena Schillerová před zářijovým zasedáním bankovní rady. Kritizoval to někdejší viceguvernér ČNB Mojmir Hampl. „Ministryně zcela nepokrytě sděluje, že vysoká inflace jí nejen nevadí, a že by chtěla její pokračování či snad zrychlení. A ještě bezelstně přiznává, že je to proto, že jí chybně sestavené poslední rozpočty natolik zvětšují náklady na obsluhu dluhu do budoucna, že se bojí jejich růstu i při pouhém posunu úrokových sazeb blíž k normální úrovni,“ řekl Hampl.

Čísla za září pak ukazují, jaké všechny položky zdražily. „Nejvíce problematický je zrychlující růst cen nájemného, který může vytvářet sociální problémy. K tomu ještě musíme připočíst zdražování vodného a stočného i skokový růst cen energií, který se projeví v následujících měsících. Zdražování pohonných hmot o 20,4 procenta může snižovat mobilitu lidí. Těm se navíc skokově zdražují vybrané potraviny jako například mléko o 7,3 procenta, oleje a tuky o 14,0 procenta či zelenina o 6,9 procenta. Lidé neušetří ani na svém odívání. Oděvy zdražují o 9,7 procenta a obuv dokonce o 10,1 procenta,“ řekl hlavní ekonom BH Securities Štěpán Křeček.